

ת"פ 70231/02/19 - מדינת ישראל, פרקליטות מחוז מרכז נגד ליאל אלמליח

בית משפט השלום בנתניה
ת"פ 70231-02-19 מדינת ישראל נ' אלמליח

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז מרכז

נגד

הנאשם: ליאל אלמליח

בשם המאשימה: עו"ד עדי יוספי

בשם הנאשם: עו"ד שי לוי ועו"ד פאייז יונס

גזר דין

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות הבאות: החזקת נשק, לפי סעיף 144(א) רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); החזקת תחמושת, לפי סעיף 144(א) סיפא לחוק העונשין; החזקת סמים שלא לשימוש עצמי, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); החזקת כלים, לפי סעיף 10 לפקודת הסמים; החזקת שטר כסף מזויף, לפי סעיף 462(2) לחוק העונשין.

במועד הרלוונטי לכתב האישום, התגורר הנאשם בשכירות ביחידת דיור ברחוב הרב ברוך 1, נתניה (להלן: הבית). בסמוך לבית חנו שתי מכוניות אשר בבעלות הנאשם: סובארו נושאת ל.ז. 3617023; הונדה אקורד נושאת ל.ז. 1367163 (להלן בהתאמה: מכונית הסובארו, מכונית ההונדה).

עובר ליום 7.2.19, במועד שאינו ידוע במדויק, החזיק הנאשם בחפצים כמפורט להלן:

א. בתא המטען של מכונית הסובארו - נשק מסוג מטען חבלה מאולתר שבכוחו להמית אדם, אליו

עמוד 1

הוצמד טלפון סלולרי, ממנו יוצאים מוליכים חשמליים, מוסלקים בתוך תיק (להלן: מטען החבלה).

ב. במגירה בחדר השינה בבית - מחסנית וקופסת כדורי 9 מ"מ.

ג. בבית ובמכונת ההונדה:

(-) סם מסוג קנבוס מחולק לשקיות, במשקל כולל 663.01 גרם נטו.

(-) סם מסוג חשיש מחולק לשקיות, במשקל כולל 48.32 גרם נטו.

(-) שני משקלים דיגיטליים.

(-) 8 שטרות של ₪ 100 מזויפים.

2. לקראת ישיבת הטיעונים לעונש הגיש הנאשם חוות דעת פרטית, אשר הוכנה ע"י מר שרון ימיני, עו"ס מומחה בשיקום עוברי חוק (להלן: העו"ס). לדברי העו"ס, חוות דעתו מבוססת על שתי פגישות שקיים במשרדו עם הנאשם; שיחה שערך עם רעייתו של הנאשם; בדיקת שתן יחידה בה לא נמצאו שרידי סם; עיון במסמכים שונים - כתב האישום והכרעת הדין, פרוטוקול הדיון בוועדת שחרורים מחודש פברואר 2022, דו"ח סוציאלי שהוגש לקראת הדיון בוועדת השחרורים, דו"ח הערכה תקופתית מיום 8.5.22 מטעם מחלקת האסיר בנתניה, אישור שחרור ממאסר, תעודת סיום "קבוצת מעגלים" שהתקיימה בין התאריכים פברואר עד אוגוסט 2022, מסמך רפואי מיום 17.10.23 המלמד כי רעייתו של הנאשם בהריון.

הנאשם בן 29, נשוי ואב לתינוק בן תשעה חודשים, ומתגורר בנתניה. לדבריו, הוא מנהל אורח חיים דתי ומועסק באופן יציב כמכונאי רכב. הוריו התגרשו בהיותו כבן 13, תקופת משבר בחייו במהלכה חש דלות, ריקנות ושעמום, וחבר ל"דמויות מכשילות" באזור מגוריו. בתיכון למד חשמל בנין ותעשייה בבית ספר מקצועי, אך עזב את בית הספר בטרם השלים 12 שנות לימוד, והתמקצע בתיקון כלי רכב בסיוע אביו. הוא לא התגייס לצה"ל, לטענתו, מכיוון שבאותה העת התפרצה אצל XXX הצעירה מחלת הסכיזופרניה, מה שהובילו לחוסר "פניות רגשית לשרת בצבא". הוא הוכרז כעריק, התחמק ממגע עם שוטרים, וביצע מספר עבירות פליליות בתחום האלימות. הנאשם שגדל כל חייו בדימונה, "חש שהוא מדשדש ואף מתדרדר ואיננו מתקדם בחייו. הוא ביקש לפתוח חיים חדשים, ועבר בהמלצת אחת מאחיותיו לנתניה". הוא שכר דירה קטנה בה התגורר בגפו, והחל לעבוד כמכונאי. ברם, מכיוון שחש בודד, חידש את הקשר עם "אותן דמויות מכשילות מדימונה", אשר עברו להתגורר עמו לסירוגין בדירה "בדפוס המזכיר קומונה, כשהם משתפים איש את רעהו בציווד ואף בכלי הרכב. ואולם, בשעה שהנאשם עבד באופן מסודר במוסך, הרי שחבריו המשיכו לנהל אורח חיים בלתי יציב. הנאשם מודה ביושר (כך העו"ס) שחש חוסר נוחות מאורח חייהם, ואולם הוא חשש מדחייה ובדידות ולא התעמת איתם, אף לא התרחק מהם בזמן המתאים". בשנת 2022 השתחרר בשחרור מוקדם לאחר שריצה 14 חודשי מאסר בפועל. אז הכיר את רעייתו המבוגרת ממנו בשמונה שנים, נולד בנם - כיום בן כתשעה חודשים, ואשתו מצויה בתחילתו של הריון נוסף. לדברי הנאשם, המשפחה הקטנה שהקים משמשת עבורו כגורם מייצב וממתן. הוא זנח את קשריו המכשילים, וממקד את מרצו בבית ובעבודה, ובשבתות בבית הכנסת.

בהתייחסותו לעבירות בהן הורשע טען הנאשם כי "עיקרן אותו הקשר חברתי עם דמויות מכשילות, בעיקר סביב החברים מהם התקשה להתנתק. זאת כשהוא עצמו לא צרך סמים, וניהל אורח חיים יצרני כמכונאי רכב. גם כיום [הנאשם] מסביר כי הן ביטוי לקשריו השוליים, ולקשייו להציב גבולות עבור אותן דמויות מכשילות שעמן עמד בקשר... [הנאשם] מבין היטב את חומרת המעשים שבעטיים הוא נשפט כיום". העבירות נושא ההליך דנן "התבצעו בתקופה שבה המתין לגזר דינו, ולאחריהן [הנאשם] עבר תהליך טיפולי משמעותי, ולצדו תהליך התבגרות והתמתנות טבעי". לדעתו של העו"ס, "אין לי ספק שהוא [תהליך ההתבגרות - ג"א] מקבל כיום ביטוי באורח חייו, בטון הדיבור ובהתנהלות היומיומית". העו"ס התרשם כי לנאשם "כוחות ממשיים לתפקוד תקין". הוא כיום מיושב יותר, מפרנס את משפחתו בעבודה קשה, ועומד לדין בגין עבירות "אשר ביטאו במידת מה את אורח חייו הקודם". להערכתו, גזירת עונש חמור תפגע בתהליך השיקום של הנאשם ובמשפחתו הסמוכה על שולחנו. סופה של חוות דעת מצא העו"ס להמליץ על ענישה צופה פני עתיד, "או לכל היותר ענישה ממשית אשר תומר בעבודות שירות לתקופה קצרה".

3. ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע את מתחם העונש בגין העבירות כולן בין 3.5 שנות מאסר לבין 7 שנות מאסר בפועל. היא עמדה על פגיעתו הגבוהה של הנאשם בערכים המוגנים - שלטון החוק, שלום הציבור, בטחונו ושלוות נפשו. הנשק אותו החזיק הנאשם - מטען חבלה, נועד לשימוש התקפי, ובעל פוטנציאל נזק משמעותי של הריגת חפים מפשע. לתמיכה בטיעוניה הדגישה את מגמת ההחמרה בענישה בגין עבירות בנשק, והפנתה לפסיקה. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הוגש גיליון רישום פלילי, המלמד על כך שלנאשם הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש, והוא ריצה עונשי מאסר בפועל. הנאשם ניהל את משפטו עד תום ולא לקח אחריות על מעשיו. חו"ד שהגיש הנאשם, מעין "תסקיר פרטי", אינה ראויה להתחשבות דומה לזו של תסקיר מבחן. הנאשם לא עבר הליך טיפולי כלשהו, לא השתקם, ואין הצדקה להקלה בעונשו מטעם זה. גם חלופי הזמן איננו שיקול רלוונטי, בהינתן התנהלותו של הנאשם שהביאה להתמשכות ההליכים. בהכרעת הדין נקבע כי פגמים באופן ביצוע החיפוש יקבלו ביטוי בגזירת הדין. ב"כ המאשימה ביקשה לתת להם משקל מינימלי. סופו של דבר עתרה לגזור את עונשו של הנאשם למאסר בפועל בשליש העליון של המתחם, מאסר על-תנאי, קנס שלא יפחת מ-10,000 ₪, התחייבות, וחילוט מכונית הסובארו בה נמצא מטען החבלה.

ב"כ הנאשם הגישו פסקי דין המלמדים, לשיטתם, כי מתחם העונש הראוי לנאשם נמוך במידה ניכרת מכפי שעתרה המאשימה. לטענתם, בקשתה של המאשימה איננה ראויה, הואיל ובמסגרת שלב מוקדם יותר של ההליכים הציגו הצדדים הסדר שלא הבשיל, במסגרתו הייתה נכונה המאשימה להגביל את עתירתה לעונש. לשיטת ההגנה, עמדתה של המאשימה כיום נובעת מכך שהנאשם החליט לכפור ולנהל הליך משפטי. הם ביקשו להסתפק בעונש מאסר בפועל בן 9 חודשים, מבלי לנכות את תקופת המעצר, ולאפשר לרצותו בדרך של עבודות שירות. לביסוס בקשתם התייחסו בעיקר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות: ראשית, חוות הדעת הפרטית, לה ביקשו לתת משקל נכבד, בדומה לזה הניתן לתסקירי שירות המבחן. לצורך כך הפנו לרקע המקצועי של העו"ס, אשר שימש שנים רבות כקצין מבחן בכיר. הם עמדו על גילו של הנאשם במועד ביצוע העבירות (25), ועל פרק הזמן המשמעותי שחלף מאז (כארבע שנים וחצי); על השינוי במצבו המשפחתי, היותו נשוי ובעל משפחה, המפרנס את רעייתו ובנו הפעוט, אשר ייפגעו כתוצאה מגזירת עונש מאסר מוחשי. הם הפנו לתקופת המעצר (4 חודשים) אותה ריצה הנאשם, לכך שהיה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני למשך כחמישה חודשים נוספים, ועד היום נתון בתנאים מגבילים של "מעצר בית" בשעות הלילה. הנאשם ריצה בינתיים עונש מאסר בגין הרשעתו הקודמת. במהלך המאסר עבר תהליך שיקומי מוצלח, שוחרר בשחרור מוקדם, זנח את קשריו השוליים, והוא מנהל כיום אורח חיים דתי מסורתי. ב"כ הנאשם ביקשו לחרוג משיקולי

שיקום ממתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם. לטענתם, הנאשם ניהל אמנם את המשפט עד תומו, אך אורח חייו מלמד כי השתקם וזנח את העולם העברייני. הם הסכימו למרכיבי הענישה הנוספים להם עתרה המאשימה - מאסר על-תנאי, קנס וחילוט מכונית הסובארו.

הנאשם טען כי השתקם בתקופת מאסרו, והתרחק "מכל הסביבה הבעייתית שהייתי בה". לדבריו, הוא עובד ומפרנס את משפחתו, והביע חשש מפני כניסה לבית הסוהר, שתפריד בינו לבין בנו הפעוט. לטענתו, "אני כל צעד שאני עושה באמת, כל צעד אם זה ללכת ברחוב, אני שם את המשפחה שלי מולי, אפילו אם משהו יבוא ויחתוך אותי בכביש, עברתי טיפול, שאני ממש שם את המשפחה לנגד עיני, התרחקתי ממש מכל החברים, עשיתי שינוי משמעותי... אני רוצה לסיים עם התיק הזה. התחלתי חיים חדשים ואני מרגיש שאני תקוע עם העבר שלי, אני רוצה להמשיך את החיים החדשים שלי. אני רוצה לגדל את הילדים שלי בטוב, לסביבה טובה. אני אפילו לא דרכתי בדימונה, בעיר הזו, לא התקרבתי לשם...".

דין

4. עבירות הנשק לסוגיהן השונים הפכו ברבות השנים לרעה חולה, מסוכנת וקטלנית. בין אם מדובר בהחזקת נשק, נשיאה, ייצור, מסחר, שימוש - כל אחת ואחת מהחוליות אחראית לפוטנציאל פגיעה בבריאות ובחיים, וכנגזרת ישירה מכך - מידת החומרה שיש לייחס לעבירות אלו, והעונש הראוי למבצעה. כידוע, המחוקק פעל להחמרת הענישה על מבצעי עבירות בנשק, תוך קביעת עונשים מזעריים - חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), תשפ"ב-2021, ס"ח מס' 2938. הנאשם ביצע את העבירות בהן הורשע עובר לחקיקת התיקון לחוק וכניסתו לתוקף, ומשכך התיקון איננו חל בעניינו. עם זאת, מגמת ההחמרה בענישה בגין עבירות בנשק מתמשכת מזה זמן רב, עובר לחקיקת התיקון לחוק, וזו רלוונטית כמובן ותשפיע על גזירת עונשו של הנאשם. ראו ע"פ 4945/13 מדינת ישראל נ' עבד אלכרים סלימאן (19.1.14), פס' 14:

אשר למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות שלפנינו. תחילה יש להזכיר את מגמת ההחמרה שחלה בעונשי המאסר הנגזרים על נאשמים בעבירות נשק (עבירת הסחר בפרט, אך גם ביתר עבירות הנשק), אשר באה לידי ביטוי בשורת פסקי דין של בית משפט זה מהשנים האחרונות (ראו למשל: ע"פ 2251/11 נפאע נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.12.2011); ע"פ 4450/11 עספור נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.2.2012); ע"פ 3156/11 זראיעה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.2.2012); ע"פ 2044/11 מדינת ישראל נ' בלוצרקובסקי [פורסם בנבו] (8.2.2012)). גם אני תומכת במגמה זו, וכפי שכתבתי זה לא כבר: "הסכנה הנשקפת לציבור כתוצאה מעבירות נשק, לצד המימדים שאליהם הגיעו, מחייבים לתת ביטוי הולם וכבד משקל להגנה על הערך החברתי שנפגע כתוצאה מפעילות עבריינית זאת, ולהחמיר את עונשי המאסר המוטלים בגין פעילות עבריינית זאת, בהדרגה" (ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 12 (5.6.2013)). אכן, "המצאות בארץ המתבטאת בזמינותו של נשק חם ורב עוצמה שיש עימו פוטנציאל להסלמת האלימות העבריינית, מחייבת מתן ביטוי עונשי הולם שירתיע באופן ממשי מהחזקת נשק בכלל ומשימוש בו

בפרט" (ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (18.7.2013)).

5. הנאשם החזיק מטען חבלה מאולתר - נשק התקפי קטלני. מטען החבלה הוחזק במכונית שחנתה בשטח ציבורי - ברחוב. פוטנציאל הסיכון עצום - פגיעה בעוברי אורח חפים מפשע. על מנת לעמוד על מידת הסכנה שגרם הנאשם במעשיו, אביא מקצת מעדותו של רפ"ק ניל ברמן, מפקד יחידת החבלה במחוז ירושלים, אשר הגיע לזירת האירוע, טיפל במטען, ובהמשך הגיש חוו"ד מומחה (ת/1): "אנחנו עובדים ביחד עם יחידת החבלה בזירה עצמה, אחרי שהחבלנים עשו טיפול ראשוני למטען החבלה בזירה עצמה איפה שהמרכיבים נמצאו המטען נמצא, החלק המסוכן יותר הצינור הועבר מהזירה לשטח טיפול. בגלל שאנו לא רוצים לטפל בצינור באזור מגורים, הצינור מועבר למקום אחר לאזור מבודד, כדי שיהיה אפשר להמשיך לטפל בו. שאר המרכיבים שנתפסו בזירה הועברו אלינו. בשטח הטיפול במהלך הפירוק של הצינור (ב)ניסיון לפתוח אותו, הוא למעשה התפוצץ תוך גרימת נזק מאוד גדול למכשור שלנו, שאנחנו משתמשים בו כדי לפרק מטענים כדוגמת המטען הזה. לא היו פגיעות בנפש. בגלל הסכנה שבדבר אנו משתדלים לטפל בזה במקום מבודד ולא בזירה עצמה. מה שכן, נגרם נזק למכשור שלנו... אנחנו משתמשים במכשור שמאפשר פתיחה או פירוק של מטענים מסוג זה. המכשור הוא מסיבי עשוי ממתכת מסיבית. אתן דוגמה אחת. הצינור מוחזק (ב)מלחציים מסיביות מאוד. ברגע הפיצוץ המלחציים האלה התפרקו, נשברו, וחלק מאותם מלחציים מצאתי במרחק של 45 מטר מנקודת ההפעלה. החלק עצמו הוא במשקל של כמעט 2.5 קילו" (פרו' עמ' 42 ש' 6-25).

ניתן לדמיין בבעתה את הפגיעות הקטלניות שעלול היה מטען החבלה להסב, אילו התפוצץ ברחוב באופן בלתי מבוקר. הנאשם גילה שוויון נפש לאפשרות שמעשיו יגרמו לפגיעה פיזית בקורבנות תמימים, עד כדי נטילת חייהם, נפגעים שכל חטאם - הימצאותם באקראי ברחוב בו העמיד את מכונית הסובארו ובה מטען החבלה. עוד באשר לחומרת העבירה, ראו ע"פ 8017/20 מדינת ישראל נ' פאדי גריפאת (22.12.20, להלן: ענין גריפאת) (הדגשה במקור), פס' 7:

עוד יש ליתן משקל נכבד לכך שעסקינן בתיק שעניינו בהחזקה, הובלה ונשיאה של מטען חבלה. מדובר בכלי נשק התקפי ורב עוצמה שהשימוש בו יכול להביא להרג ללא הבחנה ואינו מתיישב עם מטרה אחרת כלשהי (לא כל שכן הגנה עצמית; ע"פ 1332/04 מדינת ישראל נ' פס, פ"ד נח(5) 541, 544 (2004) (להלן: ענין פס)). כפי שכבר צוין בעניין זה לא אחת, "אין צורך להכביר מילים על המסוכנות הרבה של חומרי נפץ ומטעני חבלה. סכנת נפשות, פשוטו כמשמעו. שומה למגר תופעה של סחר, נשיאה והובלה של נשק. אין ניתן להתפשר, ולא לנהוג בסובלנות. רחמנות יתרה על המערער ועל אחרים שכמותו, כמוה כהתאכזרות אל הציבור הרחב. מדובר בחיי אדם" (ע"פ 3491/13 טוויק נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (15.11.2013) (להלן: ענין טוויק)).

6. המאשימה הפנתה למספר פסקי דין להמחשת מדיניות הענישה בעבירות דומות:

ת"פ (מחוזי חיפה) 10735-08-09 מדינת ישראל נ' דבאח (16.3.10): הנאשם הורשע בנשיאה והחזקה של נשק, בכך שהחזיק בסמוך לביתו מטען חבלה מאולתר שהתפוצץ ופצע את ידו (הוא זוכה מעבירות נוספות שיוחסו לו). הוא נדון ל-30 חודשי מאסר בפועל ו-18 חודשי מאסר על-תנאי.

ת"פ (שלום ב"ש) 27405-05-22 מדינת ישראל נ' זר (29.12.22). הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת נשק והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. במכונית בה שהה הנאשם נתפסה לבנת חבלה שבכוחה להמית, ואילו על גופו נתפסו סם מסוג קוקאין במשקל 3 גרם וסמים מסוג MDMA וקטמין במשקל 60 גרם. נקבע מתחם בין 6-4 שנות מאסר, והנאשם נדון ל-60 חודשי מאסר בפועל, ובנוסף הופעל מאסר על-תנאי בן 18 חודשים, מחציתו במצטבר.

מתברר כי ב"כ המאשימה (כאן) לא נתנה דעתה לכך שהנאשם ערער על חומרת עונשו, ערעור שהתקבל. מחובתם של הצדדים לבחון ביסודיות את פסקי הדין המוגשים לבית המשפט, פן תתרחש תקלה העלולה להביא לגזירת הדין על בסיס נתונים שגויים. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 22076-02-23 זר נ' מדינת ישראל (3.5.23). בית המשפט המחוזי קבע כי "...הענישה הכוללת 60 חודשי מאסר בפועל, לעבירה חמורה של החזקת לבנת חבלה, כמו גם החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית, הינה ענישה הולמת וראויה". לצד זאת נקבע כי העונש שנגזר על המערער הוא "מעט על הצד המחמיר". כן נקבע כי הוא מצוי בתחילתו של הליך טיפולי משמעותי, ומצאו להקל בעונשו על מנת לעודדו בתהליך. משכך הועמד עונש המאסר בפועל על 50 חודשים. המאסר על-תנאי בן 18 חודשים הופעל באופן זהה, כך שהמערער נדון ל-59 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (שלום ב"ש) 56900-11-18 מדינת ישראל נ' אלקטנאני (31.5.23). הנאשם הורשע לאחר הבאת ראיות בכך שקיבל מאחר ילקוט ובו "מטען חבלה ללא מקורות מתח הבנוי ממקלט אלחוטי, נפץ חבלה חשמלי, חומר נפץ מרסק במשקל 250 מיליגרם, המאוגדים באמצעות סרט בידוד בצבע שחור; 4 מחסניות 16M ובהן 188 כדורים בקוטר 5.56 מילימטר, 179 כדורי 5.56 מילימטר בתפוזרת; זוג מחסניות 16M ריקות; רימון הלם 7290M, כשהם עטופים בתוך חולצה וכובע "חם צוואר". הנאשם החביא את הילקוט בחדר השינה בביתו. מתחם העונש נקבע בין 64-32 חודשי מאסר בפועל, והנאשם - צעיר ללא הרשעות קודמות, נדון למאסר בפועל למשך 36 חודשים, מאסרים על-תנאי וקנס בסך 15,000 ₪. הנאשם ערער על חומרת עונשו, ואולם הערעור טרם נדון (עפ"ג (מחוזי ב"ש) 21078-07-23).

ת"פ (שלום י"ם) 19908-10-21 מדינת ישראל נ' סלאמין (7.8.22). הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת נשק ובהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית. הנאשם החזיק בביתו במשך מספר ימים אקדח, מחסנית ובה כדורים תואמים, שתי קתות של רובה, רצועה לנשק, דורגלים, שתי מחסניות ריקות תואמות, מטעין כדורי תחמושת, כלי ניקוי לאקדח ושני נרתיקים. כן החזיק 10 גרם סם מסוג קוקאין ו-180 כדורי MDMA. נקבע מתחם עונש כולל בין 54-24 חודשי מאסר בפועל, והנאשם נדון ל-25 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. יש להצר על כך ששוב נמנעה ב"כ המאשימה מלהסב את תשומת לבו של בית המשפט לערעור שהגיש הנאשם על חומרת עונשו. עפ"ג (מחוזי י"ם) 11305-09-22 סלאמין נ' מדינת ישראל (22.9.22). הערעור נדחה.

ההגנה הפנתה לשני פסקי דין, לרבות לפסקי הדין שאזכרו בהם:

ענין גריפאת (לעיל. יצוין כי אף המאשימה הפנתה לפסק הדין באשר למסוכנות הנלמדת מהעבירה). המשיב הורשע בהתאם להודאתו בהחזקה, הובלה ונשיאת נשק. הוא הסיע אדם שהחזיק שלושה מטעני חבלה, מתוך מודעות לקיומו של לפחות מטען חבלה אחד. במהלך הנסיעה ברכב, ומשהבחינו השניים בשוטרים, השליך האחר מחלון הרכב

את הקופסה שבה הוחזקו המטענים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש בין 6-24 חודשי מאסר בפועל, וגזר את עונשו של המשיב ל-7 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. כן הורה כי 5 חודשים יצטברו לעונש מאסר קודם שריצה המשיב, והיתרה תרוצה בחופף. בית המשפט העליון עמד על כך ש"מדיניות הענישה הנהוגה כוללת עונשי מאסר ממושכים בפועל", וכי מתחם העונש שנקבע ע"י בית המשפט המחוזי "אינו הולם את חומרת העבירה". כן נקבע שגם בגדרי המתחם שנקבע, לא היה מקום לגזור את עונשו של המשיב בתחתיתו, זאת על אף שהודה במיוחס לו וקיבל אחריות על מעשיו, בין השאר משיקולי הרתעה. מבלי למצות את חומרת הדין, הועמד עונש המאסר בפועל על 14 חודשים, מתוכם 12 חודשים במצטבר לעונש למאסר קודם.

ת"פ (כפר סבא) 58061-02-19 מדינת ישראל נ' מוטי קזס (9.9.19). הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת נשק שלא כדין. הוא החזיק בביתו מטען חבלה מאולתר המורכב מצינור בקוטר 2.5 ס"מ ובאורך 20 ס"מ, שהכיל כדוריות, פתיל הצתה ותערובת נפץ. כן החזיק בביתו 470 כדורי תחמושת מסוגים שונים. בית המשפט קבע את מתחם העונש בין 10-26 חודשי מאסר בפועל, וגזר את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם.

7. ראו בנוסף פסקי הדין שלהלן:

ע"פ 3541/18 נורי נ' מדינת ישראל (28.3.19). המערער הורשע בהתאם להודאתו בנשיאת נשק - שני מטעני נפץ מאולתרים. מתחם העונש נקבע בין 12-48 חודשי מאסר, והמערער נדון ל-38 חודשי מאסר בפועל. הוא חזר בו מערעורו בהמלצת בית המשפט.

רע"פ 2406/16 יונגר נ' מדינת ישראל (29.9.16). המבקש הורשע לאחר הבאת ראיות בעבירות החזקת נשק שלא כדין, והחזקת סמים לצריכה עצמית. הוא החזיק מטען חבלה אלחוטי מאולתר במחסן הצמוד למשרדו, הנמצא מתחת ליציע של אולם ספורט, אשר שימש ילדים רבים. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 2-5 שנות מאסר בפועל, וגזר את עונשו של המבקש ל-4 שנות מאסר בפועל. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשתו לרשות ערעור.

עפ"ג (מחוזי י"ם) 9367-01-21 עבאסי נ' מדינת ישראל (11.5.21). המערער הורשע בהתאם להודאתו בניסיון להחזקת נשק. לבקשתו, קיבל מסוכן סמוי שקית ובה שני חפצים שנחזו להיות מטעני חבלה שהכילו חומר נפץ. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 20-48 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער 32 חודשי מאסר בפועל. ערעורו נדחה.

8. בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי, בדגש על מידת הסיכון העצומה שנשקפה ממטען החבלה שהחזיק הנאשם במכונית שחנתה ברחוב - בטבורה של עיר (מטען שהתפוצץ בעוצמה רבה במהלך בדיקתו על ידי חבלני המשטרה - עובדה הממחישה את פוטנציאל הנזק הקטלני), ובשילוב העבירות הנוספות בהן הורשע הנאשם: החזקת תחמושת, סמים שלא לצריכה עצמית, כלים ושטרי כסף מזויף - מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם בין 3-5 שנות מאסר בפועל. אינני מתעלם מכך שמרבית פסקי הדין שהוצגו מלמדים על מתחמי ענישה מקלים יותר, ברם, סבורני כי השילוב

בין נסיבות ביצוע העבירות, לבין מדיניות ההחמרה העקבית בעבירות נשק, כפי שזו מותווית בפסיקת בית המשפט העליון, מחייבת קביעת מתחם עונש מחמיר ובלתי מתפשר.

קביעת העונש המתאים לנאשם

9. לחובת הנאשם נזקפות הרשעותיו הקודמות, בשתי האחרונות נדון לעונשי מאסר בפועל, הממושך שבהם בן 16 חודשים מיום 9.12.20, בגין עבירות תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

הנאשם ניהל את הליך ההוכחות עד תומו. עובדה זו לא תיזקף לחובתו, כמובן, אך מנגד הוא איננו זכאי להקלה הניתנת לנאשמים המודים במיוחס להם, מקבלים אחריות על מעשיהם ומביעים חרטה.

ב"כ הנאשם ביקשו לזקוף לזכות הנאשם את חלוף הזמן מאז מועד ביצוע העבירות, כ-4.5 שנים. אין בידי לקבל את הטענה, שכן התמשכות ההליכים - החריגה - נזקפת בעיקרה לחובת הנאשם. כתב האישום הוגש ביום 28.2.19, ואולם בחלוף למעלה משנתיים ימים, לאחר שהנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהסדר טיעון, לאחר שהתקבל תסקיר מבחן ועובר לישיבת הטיעונים לעונש, קיבל בית המשפט את בקשתו של הנאשם לחזור בו מהודייתו, הורה על ביטול הרשעתו, והעביר את ההליך לטיפול (החלטה מיום 14.4.21). בכך החל, למעשה, ניהול התיק מחדש, אלא שגם בשלב זה נמשכו ההליכים פרק זמן ממושך מהרגיל, מרביתו בהינתן בקשותיה של ההגנה. התיק נקבע להוכחות לחודש יולי 2021, אך הדיונים בוטלו לבקשתם המשותפת של הצדדים. שמיעת ההוכחות החלה בחודש נובמבר 2021. פרשת התביעה הסתיימה ביום 24.2.22, ובמועד זה החלה להישמע פרשת ההגנה, ונשמעה עדותו של הנאשם. דא עקא, על רקע קשיים של ההגנה בהבאתם של עדי הגנה, ובהמשך בשל בקשתה של ההגנה למתן ארכה לצורך הגשת חוות דעת מומחה, אשר לא הוגשה לבסוף, הסתיימה שמיעת פרשת ההגנה רק ביום 14.6.23. במועד זה נשמעו סיכומי המאשימה על-פה, סיכומי ההגנה בכתב הוגשו ביום 2.7.23, ובדיון מיום 10.7.23 השלימו הצדדים טיעוניהם. הכרעת הדין המנומקת ניתנה עם החזרה מפגרת הקיץ - ביום 6.9.23. ישיבת הטיעונים לעונש שנקבעה תחילה ליום 30.10.23, נדחתה בשל מצב החירום, והתקיימה ביום 27.11.23. פירטתי קמעה את ההליכים בתיק, על מנת להבהיר כי בקשתו של הנאשם להכיר בחלוף הזמן כשיקול להקלה בעונשו, כמוה כניסיון לאחוז בחבל משני קצותיו. זאת לא אאפשר.

10. ב"כ הנאשם ביקשו לתת משקל נכבד לחוות דעתו של העו"ס, ולהתייחס אליה כאילו המדובר בתסקיר שהוגש מאת שירות המבחן. אין בידי להיעתר לבקשתם. על מעמדו הייחודי של שירות המבחן ותפקידו במסגרת הליך גזירת הדין, ראו ניתוח נרחב במסגרת ע"פ 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.12). "...מעמדו של קצין המבחן מיוחד. הוא אינו שופר של מי מהצדדים, אינו עד או עד מומחה, אלא הוא גורם מקצועי ממליץ, החב חובת אמון לבית המשפט ומשמש כ"קצין בית המשפט" (Officer of the Court) (שם, פס' 17). חוות הדעת הפרטית שהגיש הנאשם, כשמה כן היא, חוות דעת שהוגשה ע"י גורם הפועל בשמו של הנאשם ומטעמו. על חוות דעת כאלה נקבע כי: "אין לתת משקל לתסקיר מעין זה. לא בכדי הדין מכיר באפשרות של הגשת תסקיר על ידי גורם ניטרלי ומוסמך - הוא שירות המבחן. שיקוליו של שירות המבחן נוטים להיות מקצועיים, אובייקטיביים ואחידים" - ע"פ 6032/16 לוי נ' מדינת ישראל (23.7.17).

גם לגופה של חוות דעת, אינני מקבל את התרשמותו של העו"ס מהנאשם, לבטח לא את המלצתו. אנמק:

(א) אף לאחר הרשעתו בדין, הנאשם לא הכיר באחריותו למעשיו. נהפוך הוא - הנאשם המשיך להרחיק עצמו מהמעשים, ולהטיל את האשם באחרים. כשזהו מצב העניינים, לא ניתן לקבל את הטענה לפיה הנאשם השתנה, ומבין כיום את חומרתן של העבירות. הנאשם לא הפנים את הכשל העמוק הטמון במעשיו, ואת פוטנציאל הנזק הטמון בהם.

(ב) הנאשם לא עבר הליך טיפולי-שיקומי הקשור במעשים נושא כתב האישום. אינני מתעלם מכך שבהמשך למאסרו האחרון השתתף הנאשם בהליך טיפולי קצר מועד, ברם, דווקא אופן התייחסותו של הנאשם - גם כיום - לעבירות החמורות שביצע, הן בהליך זה והן בהרשעותיו הקודמות, מלמד כי איננו מסוגל להתבוננות עצמית, ולהתמודדות כנה עם מצבו.

(ג) הנאשם ביצע את המעשים עליהם הוא נותן עתה את הדין, בעודו מנהל פרשת הוכחות בהליך הפלילי הקודם, זה שנדון במסגרתו ל-16 חודשי מאסר בפועל (ת"פ 53692-11-14) [במאמר מוסגר: גם אז ניהל הנאשם הליך משפטי ממושך מאוד, אשר נמשך כשש שנים ממועד הגשת כתב האישום ועד מתן גזר הדין בערכאה הראשונה]. משמע - בעודו כופר בעבירות שיוחסו לו (שם), ותוך כדי ניהול משפט, לכאורה מתוך ניסיון להוכיח את חפותו, ביצע הנאשם את העבירות החמורות נושא ההליך דנן. בהתנהגותו זו גילה הנאשם זלזול בוטה בחוק והיעדר מורא מהדין, במידה המצדיקה הכבדה בעונשו, על מנת להעצים את מרכיב ההרתעה.

(ד) עיון בחוות הדעת מגלה חוסר מתאם בין טענותיו של הנאשם בפני העו"ס, לבין קביעות בית המשפט בהכרעת הדין, וחוסר הלימה בין עדותו של הנאשם לפניי, לבין דברים שמסר לעו"ס. בחוות דעת העו"ס נטען, כי הנאשם התגורר בבית אותו שכר עם "דמויות מכשילות" מעיר מוצאו, "בדפוס המזכיר קומונה, כשהם משתפים איש את רעהו בציד ואף בכלי הרכב. ואולם, בשעה שהנאשם עבד באופן מסודר במוסך, הרי שחבריו המשיכו לנהל אורח חיים בלתי יציב...". גרסתו של הנאשם, לפיה התגורר בשותפות עם חבריו, נדחתה בהכרעת הדין. ראו פסקאות 17-18. בהתאמה, ניסיונו להרחיק עצמו מהסמים הרבים שנמצאו בביתו, לרבות בחדר בו לן לבדו, נדחה אף הוא.

זאת ועוד: הטענה כי הנאשם "עבד באופן מסודר במוסך", עומדת בסתירה לעדותו של הנאשם במשפט: "הייתי באותו זמן עובד עם אבא שלי בנגרייה" (פרו' עמ' 98 ש' 30-32). ובהמשך: "בית המשפט: אתה מוסכניק? ת. מבין במכונאות. ש. אתה מתעסק במכונאות? ת. לא, בתקופה שהיה אז הייתי עובד בנגרייה, היום בגלל שהשתחררתי אני עובד בשווארמה, אבל למדתי מכונאות במוסכים שעבדתי. ש. מתי עבדת במוסכים? ת. אחרי האירוע. לפני הייתי קצת עוזר ומנקה. ש. היה לך ידע במכונאות לפני? ת. לפני כן הייתי עובד עם אבא שלי בנגרייה, מאז שאני ילד קטן אני עבדתי עם אבא שלי בנגרייה, ניסיתי תקופה קצרה ללמוד מכונאות, פילטר שמן ודברים קטנים, ולא את הידע שיש לי היום" (פרו' עמ' 101 ש' 23-33).

העובדה שהנאשם העלה בפני העו"ס טענות שהקשר בינו לבין המציאות רופף, במקרה הטוב, וחוזר על טענות אשר נדונו ונדחו בהכרעת הדין, וכשהעו"ס מוצא להתייחס לטענותיו של הנאשם כאל אמת צרופה, מקשה בפני עצמה

אשר על כן, נוסף על הקושי הבסיסי לתת משקל ממשי לחוות דעת פרטית, המתיימרת להחליף תסקיר מקצועי של שירות המבחן, מצאתי כי אף לגופה - חוות הדעת על ההמלצה שבסופה אינה מבוססת על אדנים מוצקים, ואין בידי לקבלה.

11. לזכות הנאשם - מאז הרשעתו האחרונה ושחרורו ממאסר, לא ביצע עבירות נוספות. הוא נישא לבת זוגו, מגדל עמה את בנו הפעוט (רעייתו בהיריון נוסף), ומפרנס את משפחתו, לדבריו, מעבודתו כמכונאי רכב (לא הוגשו מסמכים). שקלתי את הנזק שלבטח ייגרם לתא המשפחתי כתוצאה מגזירת עונש מאסר ממושך מאחורי סורג וברית. כן לקחתי בחשבון את התקופות בהן הנאשם היה נתון במעצר ממש ובמעצר בפיקוח אלקטרוני, כמו גם את התנאים המגבילים החלקיים שעודם בתוקף (מעצר בית לילי).

12. כזכור, ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע את עונשו של הנאשם בשליש העליון של מתחם העונש. בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי, ראוי היה לגזור את עונשו של הנאשם מעל אמצע המתחם, למאסר בפועל שלא יפחת מארבע שנים ורבע. ברם, בשלב זה יש להביא בחשבון נתון נוסף, והוא ליקויים שנתגלו במהלך החיפוש. ראו מתוך הכרעת הדין (פס' 16, הדגשה במקור):

...הנני קובע כממצא כי הנאשם נכח בבית במהלך החיפוש, והיה עד למציאת הסמים, המחסנית, קופסת הכדורים, משקלים דיגיטליים ושטרות מזויפים. כמו כן, הנאשם נכח במהלך החיפוש במכונית הסובארו, והיה עד לתפיסת מטען החבלה. מנגד, בהיעדר עדות ישירה, לא הנאשם ולא לסרי היו עדים לתפיסת הסמים במכונית ההונדה. עוד בידי לקבוע כי הנאשם ולסרי לא הוזהרו בדבר זכותם לנוכחותם של עדים אובייקטיביים במהלך החיפוש. בהתאם להוראת סעיף 26 לפסד"פ, חיפוש יש לערוך בנוכחותם של שני עדים שאינם שוטרים, למעט בנסיבות שאינן מתקיימות בענייננו. מכאן, האופן בו בוצע החיפוש נמצא לקוי פעמיים: האחד, באי אזהרתם של הנאשם ולסרי והעמדתם על זכויותיהם עובר לביצוע החיפוש. האחר, בכך שלא קוימה הוראת המחוקק לנוכחותם של שני עדים אובייקטיביים.

על השפעתם של הליקויים, וההחלטה כי אלו יקבלו משקל בשלב גזירת הדין, ראו פסקה 23 להכרעת הדין, וההפניות (שם). סופו של דבר מצאתי כי הפגמים שנתגלו במהלך החיפוש, מצדיקים הפחתה ממרכיב המאסר בפועל שיוטל על הנאשם, כך שזה יועמד מעט מתחת לאמצע המתחם.

13. בטרם סיום מצאתי להאיר את דבריו האחרונים של הנאשם לפני, עובר לגזירת דינו, כשביקש להדגיש את אהבתו הרבה למשפחתו, ודאגתו הכנה לבנו הפעוט: "אני כל צעד שאני עושה באמת, כל צעד אם זה ללכת ברחוב, אני שם את המשפחה שלי מולי, אפילו אם מישהו יבוא ויחתוך אותי בכביש, עברתי טיפול, שאני ממש שם את המשפחה לנגד עיני... אני רוצה לגדל את הילדים שלי בטוב, לסביבה טובה". אינני מפקפק בכך שהנאשם רוצה בטובתם של יקיריו.

מצער הדבר שלא חש דאגה דומה לגורלם של קורבנותיו הפוטנציאליים, אלו שמהלך חייהם היה נגדע בְּאַבְחָה, אילו חלילה התפוצץ בקרבם מטען החבלה אותו החזיק הנאשם בשטח ציבורי והומה אדם. בניגוד לנאשם, בית המשפט שם לנגד עיניו את הציבור כולו, ומחויב לגזור על הנאשם את העונש לו הוא ראוי בגין מעשיו הרעים.

14. סוף דבר, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 45 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, מיום 7.2.19 עד 11.6.19.
- ב. 8 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת נשק או סמים "מסוג פשע".
- ג. 4 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת נשק או סמים "מסוג עוון".
- ד. קנס בסך 5,000 ₪ או חודש מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.1.24 ובכל 10 בחודש שלאחריו. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.
- ד. אני מורה על חילוט מכונית הסובארו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ט כסלו תשפ"ד, 12 דצמבר 2023, במעמד הצדדים.